

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Zakoni in akti

Besedilo

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
Prvopodpisani Jakob Presečnik

Ljubljana, 4. 2. 2011

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1 in 109/08) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo) vlagamo podpisani poslanki in poslanci

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE

in vam ga na podlagi 142. člena Poslovnika Državnega zbora RS pošiljamo v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku, saj gre za manj zahtevno dopolnitev zakona.

Prilogi:

- predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije
- podpisi poslank in poslancev:

Jakob Presečnik
Franc Bogovič
Gvido Kres
Franc Pukšič
Janez Ribič
Mag. Radovan Žerjav
Jože Tanko
Marjan Bezjak
France Cukjati
Milan Čadež
Zvone Černač
Dr. Vinko Gorenak
Ivan Grill
Mag. Branko Grims
Robert Hrovat
Eva Irgl
Alenka Jeraj
Janez Janša
Jožef Jerovšek
Danijel Krivec
Zvonko Lah
Rado Likar
Branko Marinič
Darko Menih
Rudolf Petan
Miro Petek

Iztok Podkrižnik
 Marijan Pojbič
 Mag. Štefan Tisel
 Dr. Peter Verlič
 Mag. Andrej Vizjak
 Milenko Ziherl
 Aleksander Zorn
 Milan Gumzar
 Borut Sajovic
 Miran Jerič
 Ljubo Germič
 Cveta Zalokar Oražem
 Franci Kek
 Vili Rezman
 László Göncz
 Roberto Battelli
 Joško Godec
 Anton Urh
 Mag. Vasja Klavora
 Matjaž Zanoškar
 Franc Jurša
 Dušan Kumer
 Samo Bevk
 Melita Župevc
 Mirko Brulc
 Renata Brunskole
 Alan Bukovnik
 Anton Colarič
 Bogdan Čepič
 Andreja Črnak Meglič
 Silva Črnugelj
 Matevž Frangež
 Matjaž Han
 Luka Juri
 Anton Kampuš
 Janja Klasinc
 Miroslav Klun
 Marijan Križman
 Bojan Kontič
 Darja Lavtižar Bebler
 Dejan Levanič
 Tomaž Tom Mencinger
 Breda Pečan
 Majda Potrata
 Miran Potrč
 Julijana Bizjak Mlakar
 Andreja Rihter
 Janez Kikelj
 Janko Veber

PREDLOG ZAKONA O DOPOLNITVAH IN SPREMEMBAH ZAKONA O INTEGRITETI IN PREPREČEVANJU KORUPCIJE

I UVOD 1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

Temeljni cilj Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 45/2010; v nadaljevanju: ZIntPK), ki je stopil v veljavo dne 5.6.2010, je, da država zagotovi pogoje, da uslužbenci in funkcionarji svoje delo opravljajo pošteno, profesionalno in transparentno ter tako nadaljuje učinkovito uresničevanje strateških ciljev, določenih v Resoluciji o preprečevanju korupcije v Republiki Sloveniji. Cilj zakona je tudi spodbujanje poštenega in transparentnega vedenja javnih uslužbencev in spodbujanje dobrih praks vseh vpletenih v procese odločanja.

ZIntPK je prinesel vrsto obveznosti tako za državne organe kot tudi za organe lokalne skupnosti, javne agencije, javne sklade, javne gospodarske zavode ter druge osebe javnega prava, če so le-ti posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti kot tudi za druge zavezanke.

Določbe IV. poglavja ZIntPK urejajo preprečevanje nasprotja interesov in nadzor nad sprejemanjem daril ter omejitve glede opravljanja pridobitne dejavnosti. ZIntPK natančno določa, kaj je pridobitna dejavnost, ki je funkcionar ne sme opravljati, pri čemer razlikuje med poklicnimi in nepoklicnimi funkcionarji. Za poklicne funkcionarje predvideva načelno prepoved opravljanja vsake pridobitne dejavnosti, razen izrecno določenih izjem in izjem po odobritvi komisije, medtem ko je za nepoklicne funkcionarje opravljanje pridobitne dejavnosti v načelu dopustno, razen v izrecno določenih primerih. ZIntPK posebej ureja postopke v primeru nasprotja interesov za vse uradne osebe v Republiki Sloveniji, za katere ta problematika ni urejena že v drugih predpisih. Cilj teh določb je zagotoviti dosledno uresničevanje javnega interesa tudi v primerih, ko je ta lahko oviran z zasebnimi interesi uradnih oseb.

27. člen ZIntPK določa prepoved opravljanja dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja v javnih zavodih, javnih skladih, javnih agencijah in drugih osebah javnega ali zasebnega prava, če je oseba zasebnega prava nosilec pooblastila ali izvajalec javne službe tudi nepoklicnim županom in podžupanom, ki opravljajo funkcijo v občini. Ta določba velja neomejeno, ne glede na to ali ima posamezni nepoklicni občinski funkcionar prijavljeno stalno prebivališče na območju druge občine, ki nad opravljanjem dejavnosti funkcionarja v javnih zavodih, javnih skladih, javnih agencijah in drugih osebah javnega ali zasebnega prava nima nobenega nadzora oz. s tem ni finančno povezana.

Določba 35. člena ZIntPK določa, da naročnik, ki posluje po predpisih o javnem naročanju, ne sme poslovati s subjekti, v katerih je funkcionar, ki pri tem naročniku opravlja funkcijo ali njegov družinski član, član posloводства ali je neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5% udeležen pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju oz. kapitalu. Določba drugega odstavka istega člena nadalje določa, da prepoved iz 35. člena smiselno velja tudi za državne pomoči in druge oblike pridobivanja sredstev od naročnikov, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju ter za koncesije in druge oblike javno-zasebnega partnerstva, razen za državne pomoči v primeru naravnih nesreč.

Določba 36. člena ZIntPK določa, da v roku dveh let po prenehanju funkcij funkcionar v razmerju do organa, pri katerem je opravljal svojo funkcijo, ne sme nastopiti kot predstavnik poslovnega subjekta, ki s tem organom ima ali vzpostavlja poslovne stike. Organ, v katerem je funkcionar opravljal funkcijo, v roku enega leta po prenehanju funkcije ne sme poslovati s subjektom, v katerem je bivši funkcionar

neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5% udeležen pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju oz. kapitalu.

Med funkcionarje samoupravnih lokalnih skupnosti (občin) spadajo tudi člani občinskih svetov, zato določbe 35. in 36. člena ZintPK zadevajo tudi njih, saj je med člani občinskih svetov veliko posameznikov, ki opravljajo gospodarsko dejavnost in so hkrati aktivni tudi v družbenem življenju.

Pri prepovedi omejevanja poslovanja velja primeroma izpostaviti naslednje primere:

1. Omejitev poslovanja med občino in društvom, katerega član, ki je udeležen pri upravljanju društva je hkrati tudi član občinskega (mestnega) sveta

Določba 1. člena Zakona o društvih (Ur.l. RS, št. 61/2006, 91/2008, Odl.US: U-I-380/06-11, 102/2008 Odl.US: U-I-57/07-7, 58/2009; v nadaljevanju: Zdru-1) določa, da je društvo samostojno in nepridobitno združenje, ki ga ustanoviteljice oz. ustanovitelji ustanovijo zaradi uresničevanja skupnih interesov. Namen ustanovitve in delovanja društva ni pridobivanje dobička. Presežke prihodkov nad odhodki iz vseh dejavnosti in drugih virov namenja za uresničevanje svojega namena in ciljev in jih ne deli med člane. Zdru prav tako določa, da mora temeljni akt društva določati način upravljanja društva (9. člen) in da člani društva ter pooblaščenice osebe pravnih oseb, članic društva, sodelujejo pri upravljanju društva neposredno ali posredno po predstavnikih oz. zastopniku društva na način, določen s temeljnim aktom. S temeljnim aktom društva se določi tudi način sodelovanja članov društva pri upravljanju društva ter njihove posebne pravice in dolžnosti.

Ob upoštevanju 35. člena ZintPK se omejitev poslovanja društva pojavi v primeru, ko je funkcionar, konkretno občinski svetnik, ali njegov družinski član udeležen pri upravljanju društva, kar pomeni, da društvo ne sme pridobiti sredstev iz občinskega proračuna, ki jih občina dodeljuje preko javnih razpisov in preko oddanih javnih naročil.

Potrebno je razumeti, da veliko število občinskih svetnikov prihaja iz vrst prostovoljskih organizacij, predvsem društev, ki so si s svojim dobrim in poštenim delovanjem v teh organizacijah pridobili zaupanje občanov, da si jih izvolili. Tovrstnih situacij je mnogo predvsem v manjših občinah, kjer se ljudje med sabo dobro poznajo in se odločajo na osnovi dejanj in referenc posameznika, ki si jih je le-ta pridobil v družbenem življenju, v prostovoljskih organizacijah oz. društvih. Omejitev, kot je opredeljena v 35. členu ZintPK lahko ogrozi delovanje množice društev, ki jim edini vir financiranja predstavljajo sredstva iz občinskih proračunov, saj se zaradi omejitev poslovanja ne morejo prijavljati na občinske javne razpise, ali pa je delovanje društva ogroženo zaradi odstopa predstavnika društva, ki je bil izvoljen v občinski svet.

Člani društva svoje predstavnike, ki sodelujejo pri upravljanju društva, volijo na zborih članov društva, s čimer na najbolj demokratičen način nagradijo tiste člane društva, ki svoje poslanstvo v društvu opravljajo na odgovoren in pošten način ter v zadovoljstvo vseh članov društva.

Z omejevanjem, kot je predpisano v ZintPK, se posredno omejuje demokratična načela družbe, saj se lahko volja ljudstva izniči kar dvakrat. Prvič, zaradi odstopa predstavnika društva s svoje funkcije, ki jo je pridobil na demokratičen način, z večino glasov članov društva na zboru članov; drugič, zaradi morebitnih odstopov članov občinskega sveta, ki so bili na lokalnih volitvah legitimno izvoljeni v občinski svet in so hkrati tudi predstavniki društev, ki se potegujejo za sredstva iz javnih razpisov posameznih občin.

2. Prepoved pridobivanja nepovratnih sredstev za pospeševanje kmetijstva ali spodbujanje malega gospodarstva po pravilu "de minimis" in drugih sredstev, ki jih razpiše občina

Kmetijsko gospodarstvo je skladno z Zakonom o kmetijstvu (Ur. l. RS št. 45/2000, v nadaljevanju: Zkme-1) organizacijsko in poslovno zaokrožena gospodarska celota, ki obsega eno ali več proizvodnih enot, se ukvarja s kmetijsko ali gozdarsko dejavnostjo, ima enotno vodstvo, naslov ali sedež, ime ali firmo in je organizirano kot pravna oseba, s.p., kmetija, ki ni s.p. ali p.o., kmetijsko gospodarstvo (skupni pašnik, planina).

Kmetijska dejavnost je gospodarska panoga, ki obsega pridelovanje kmetijskih rastlin oz. živinorejo ter storitve za rastlinsko pridelavo oz. živinorejo.

Po 35. členu ZintPK velja omejitev poslovanja za funkcionarja ali njegovega družinskega člana, ki je nosilec kmetije in je vpisan v register kmetijskih gospodarstev in predstavlja poslovodjo kmetijskega gospodarstva, ter za funkcionarja oz. njegove družinske člane, ki so v več kot 5% udeleženi pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju ali kapitalu. To velja za vse organizacijske oblike kmetijskih gospodarstev, vključno z nosilci dopolnilne dejavnosti na kmetiji, ki upravljajo poslovodno funkcijo oz. so 100% udeleženi pri upravljanju dopolnilne dejavnosti. Določba drugega odstavka istega člena nadalje določa, da prepoved iz 35. člena smiselno velja tudi za državne pomoči in druge oblike pridobivanja sredstev od naročnikov, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju ter za koncesije in druge oblike javno-zasebnega partnerstva, razen za državne pomoči v primeru naravnih nesreč.

To pomeni, da občinski funkcionar, v kolikor se prijavi na javni razpis za dodelitev občinske pomoči ali druge oblike pridobivanja sredstev, ne more pridobiti sredstev po pravilu "de minimis", prav tako ne more pridobiti sredstev na javnem razpisu za ukrepe in pomoči (naložbe v kmetijska gospodarstva za primarno proizvodnjo, pomoč za plačilo zavarovalnih premij, ohranjanje in varstvo tradicionalne krajine, pomoč za spodbujanje proizvodnje in trženja kakovostnih kmetijskih proizvodov,...).

S tem se bistveno poseže v gmotni položaj nosilca kmetije, ki mu je vsaka pomoč še kako dobrodošla in mu pridobivanje sredstev iz naslova javnih razpisov občine predstavlja pomemben finančni vir za vlaganje v lastno kmetijsko gospodarstvo.

3. Omejitve poslovanja z naročnikom, ki mora ravnati po predpisih o javnem naročanju

Pri doslednem upoštevanju te določbe lahko pride do nelogičnih primerov. Na primer, oseba, ki pri naročniku opravlja funkcijo občinskega funkcionarja, z naročnikom ne more skleniti pogodbe o zimskem pluzenju cest do odročnih kmetij, čeprav je najugodnejši in pravzaprav edini, ki razpolaga s takšno opremo. Direktor ali lastnik uspešnega podjetja, ki postane funkcionar naročnika, z le tem ne more več poslovno sodelovati, kljub preteklem dolgoletnem in uspešnem sodelovanju in kljub temu, da bi še vedno lahko bil najugodnejši ponudnik. Primerov je nešteto.

Prva dvema primeroma, ki sta izpostavljena, je skupno to, da funkcionar nima prav nikakršnega vpliva na izbiro prejemnika pomoči oz. prejemnika sredstev, ki jih organ oz. katerikoli drug upravičenec razpiše, saj se delitev sredstev na podlagi vnaprej sprejetih pravil (pravilnika) opravi preko javnega razpisa (ali poziva). Posebna komisija po vnaprej znanih in točno določenih kriterijih točkuje prispele vloge in ustreznemu organu posreduje v potrditev vse tiste vloge, ki te kriterije izpolnjujejo. Zatorej nevarnosti, da bi funkcionar lahko vplival na izbiro prejemnika pomoči ali drugih razpisanih sredstev, ni.

Za primere poslovnega sodelovanja funkcionarja, ki pri naročniku opravlja funkcijo in tega naročnika, pa bilo zaradi zelo različnih primerov v praksi smiselno, da se na podoben način kot je ZintPK uredil problematiko nezdržljivosti funkcij v 26. členu uredi tudi problematika omejitev poslovanja in dopusti, da Komisija lahko izjemoma dovolili naročnikom, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju, poslovanje s

funkcionarjem (oz. vsemi subjekti iz prvega odstavka 35. člena) v kolikor bo ugotovila, da le - ta ne more vplivati na sprejem odločitve o oddaji javnega naročila oz. bo ugotovila, da takšno poslovanje ni povezano z javnim delovanjem funkcionarja.

Veljavni ZIntPK v V. poglavju, v katerem določa nadzor nad premoženjskim stanjem funkcionarja, med zavezanca, ki so dolžni prijaviti svoje premoženjsko stanje komisiji prišteva poklicne funkcionarje, nepoklicne župane in podžupane, uradnike na položaju, poslovodne osebe in osebe, odgovorne za javna naročila. Med zavezanca niso vključeni uslužbenci evropskih institucij ter mednarodnih organizacij oz. posamezniki, ki v teh organizacijah opravljajo funkcijo in so bili v te institucije napoteni na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije ali Državnega zbora Republike Slovenije. Predlagatelji menimo, da je zaradi ugleda Slovenije v mednarodnih institucijah oz. organizacijah ter preprečevanja morebitnih koruptivnih dejanj teh posameznikov, ki delujejo v teh organizacijah med zavezanca, ki so dolžni prijaviti svoje premoženjsko stanje, potrebno vključiti tudi njih. **2. Cilji, načela in pogloblitve rešitve zakona**

2.1 Cilji

Cilj predloga zakona je, da se uredi in omili prestroge določbe zakona, ki zaradi temeljnega cilja, ki ga osnovni zakon zasleduje, to je, da država zagotovi pogoje, da uslužbenci in funkcionarji svoje delo opravljajo pošteno, profesionalno in transparentno, po drugi strani v preveliki meri omejuje družbeno življenje predvsem na nivojih (manjših) lokalnih skupnosti, kjer omejitev, kakršna je zapisana, lahko posledično pomeni omejevanje drugih pravic, npr. pravice do sodelovanja pri upravljanju in vodenju lokalnih samoupravnih skupnosti na eni strani, na drugi strani pa pravice do svobodnega združevanja in delovanja na civilnem področju družbenega življenja.

Cilj predloga zakona je tudi razširitev kroga zavezancev, ki so po ZIntPK dolžni prijaviti svoje premoženjsko stanje na funkcionarje in uslužbenca, zaposlene v evropskih in drugih mednarodnih institucijah, ki so v te institucije napoteni na podlagi sklepa Vlade RS oziroma Državnega zbora RS oz. v teh organizacijah že službujejo opravljajo funkcije.

2.2 Načela

S predlogom zakona se ohranjajo demokratična načela družbe v obliki sodelovanja posameznikov v družbenem ter političnem življenju, vendar predlog zakona ne posega v temeljna načela ZIntPK.

Predlagani zakon nikakor ne zmanjšuje pomena boja proti korupciji, pač pa popravlja nekatere omejitve iz veljavnega ZIntPK, ki so se v praksi izkazale kot neustrezne in prekomerne glede na dosežen učinek. **2.3 Pogloblitve rešitve zakona**
Predlagani zakon vsebuje več spremembi oz. dopolnitev.

S predlaganim zakonom se predvideva odprava sedanje nesorazmerne omejitve - s stališča korupcijskih tveganj, omejitev poslovanja in prepletanja nadzornih funkcij - da predstojnik npr. javnega zavoda (šole, zdravstvenega doma, ...) v občini A ne more biti nepoklicni funkcionar v občini B (npr. če ima v njej stalno prebivališče). Pogoj je seveda, da občina A ni ustanoviteljica šole ali zdravstvenega doma, ne nadzira njenega delovanja in z njima nima finančnih povezav. Predlog zakona namreč predvideva, da nepoklicni župan oz. podžupan lahko opravljajo funkcijo v občini, ki s subjekti, v katerih opravlja dejavnost upravljanja ni ustanoviteljsko, lastniško, nadzorstveno ali finančno povezana

S predlaganim zakonom se predvideva črtanje določbe, ki osebam iz prvega odstavka 35. člena, od naročnika pri katerem opravljajo funkcijo, prepoveduje pridobivanje državnih pomoči in drugih oblik pridobivanja sredstev.

Naslednja pogloblitva rešitev, ki jo prinaša predlog zakona, je izjema s katero se naročnikom, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju, dovoljuje, da lahko poslujejo s subjekti, v katerih je funkcionar, ki opravlja funkcijo pri naročniku ali njegov družinski član, član posloводства ali je neposredno ali posredno udeležen pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju oziroma kapitalu v višini več kot pet odstotkov. Izjemo dovoli Komisija, če ugotovi, da funkcionar ne more vplivati na sprejem odločitve o oddaji javnega naročila.

Prav tako predlog zakona vsebuje podobno rešitev za obdobje po prenehanju opravljanja funkcije funkcionarja. Komisija bo tako lahko dovolila naročnikom, ki poslujejo po predpisih o javnih naročilih, poslovanje s poslovnimi subjekti v katerih ima bivši funkcionar neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5 % udeležen pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju oziroma kapitalu, tudi po prenehanju njegove funkcije, v kolikor je bilo naročniku takšno poslovanje dovoljeno na podlagi prvega odstavka tega člena že v času opravljanja funkcije funkcionarja. Ravno tako bo Komisija lahko dovolila bivšemu funkcionarju, da lahko kljub določbi prvega odstavka 36. člena tega zakona, nastopi kot predstavnik pravne osebe, ki s tem organom ima ali vzpostavlja poslovne stike, v kolikor je bilo organu, kljub dejstvu opravljanja poslovodne funkcije bivšega funkcionarja pri tej pravni osebi, poslovanje s to pravno osebo dovoljeno že na podlagi prvega odstavka tega člena že v času opravljanja funkcije funkcionarja.

Komisija bo morala o vseh izjemah glede omejevanja poslovanja odločiti pred končanjem postopka o oddaji javnega naročila oziroma pred izbiro najugodnejšega oziroma najprimernejšega ponudnika.

Predlog zakona tudi predvideva, da se v ZIntPk doda določba, ki bo določala, da so zavezanci, med katerimi komisija vrši nadzor nad njihovim premoženjskim stanjem, tudi funkcionarji in uslužbenci iz Slovenije v evropskih institucijah in drugih mednarodnih institucijah, ki so v te institucije napoteni na podlagi sklepa Vlade RS oziroma Državnega zbora RS. **3. Ocena finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva**

Predlagane dopolnitve zakona nimajo učinkov na državni proračun in druga javna finančna sredstva.

Za izvajanje zakona ni potrebno zagotoviti dodatnih sredstev.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenost ureditve pravu EU

4.1 Prilagojenost ureditve pravu EU

Predlog zakona je prilagojen ureditvi prava EU.

4.2 Ureditve v državah članicah EU

Litva

V Litvi so že februarja leta 1997 z odlokom ustanovili specializiran organ, katerega položaj in splošne naloge so bile primerljive s slovenskim Uradom za preprečevanje korupcije, vendar je imel litovski urad poleg splošnih tudi konkretne pristojnosti v zvezi z odkrivanjem in preiskovanjem korupcijskih kaznivih dejanj. Tudi Litva je sčasoma spoznala, da je potrebno takšnemu organu zagotoviti neodvisnost od izvršilne veje oblasti in to na zakonski podlagi. 2. maja 2000 je Litva sprejela zakon, ki je vzpostavil nov specializiran in neodvisen organ za boj proti korupciji - SIS (Special Investigation Service) - s kombiniranimi abstraktno – konkretnimi pooblastili in odgovornostjo, vezano kumulativno na predsednika države in na parlament.

Francija

Podoben organ, kot je slovenski Urad za preprečevanje korupcije, že približno desetletje obstaja in deluje v Franciji. Imenuje se Osrednji organ za preprečevanje korupcije (v angleščini The Central Prevention Corruption Department – SCPC) in je bil ustanovljen leta 1993 na podlagi posebnega zakona o preprečevanju korupcije (Act 93-122 on preventing corruption). Gre za telo, ki je v organizacijskem smislu samostojen oddelek pri Ministrstvu za pravosodje, vendar je funkcionalno docela samostojen in neodvisen. Njegove pristojnosti se raztezajo na vse veje oblasti in tudi na zasebno – poslovni sektor, vodi ga sodnik višjega ranga, odgovarja oziroma poroča pa ministru za pravosodje in premieru. Z zgoraj omenjenim predpisom so bila SCPC-ju podeljena tudi konkretna, preiskovalna pooblastila, vendar je Ustavni svet Republike

Francije (francosko ustavno sodišče) zakon v tem delu razveljavilo. Preostala pooblastila so vsebinsko podobna tistim, ki jih določa predlog tega zakona.

Irška

Še ena izmed držav Evropske unije, kjer obstaja poseben državni organ za boj proti korupciji je Irška. Imenuje se Standard in Public Ethics Commission in je bil ustanovljen na podlagi Zakona o javni službi (Public Office Act) leta 1995 in njegovih sprememb z nalogo, da deluje zlasti na področju etike ravnanja javnih uslužbencev. Komisija je neodvisen in samostojen državni organ, ki pa ima poleg abstraktnjših tudi konkretna pooblastila v zvezi s preiskovanjem prepovedanih dejanj s področja korupcije; v tem obsegu Komisija poroča neposredno generalnemu državnemu tožilcu.

5. Druge posledice, ki jih bo imelo sprejetje zakona

Predlog zakona ne predvideva drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 45/2010) se tretji odstavek 27. člena dopolni tako, da se pika na koncu odstavka nadomesti z vejico in doda besedilo: "ki opravljajo funkcijo v občini, ki je s subjekti iz tega odstavka ustanoviteljsko, lastniško, nadzorstveno ali finančno povezana."

2. člen

V 35. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

"Prepoved iz tega člena smiselno velja tudi za koncesije in druge oblike javno-zasebnega partnerstva."

3. člen

Za 36. členom se doda nov 36.a člen, ki se glasi:

"36.a člen
(izjeme omejitev in začasnih prepovedi poslovanja)

(1) Komisija lahko dovoli naročnikom, ki poslujejo po predpisih o javnih naročilih, poslovanje s poslovnimi subjekti iz prvega odstavka 35. člena tega zakona, če ugotovi, da funkcionar ne more vplivati na sprejem odločitve o oddaji javnega naročila.

(2) Komisija lahko dovoli naročnikom, ki poslujejo po predpisih o javnih naročilih, poslovanje s poslovnimi subjekti iz drugega odstavka 36. člena tega zakona, v kolikor je bilo naročniku takšno poslovanje dovoljeno na podlagi prvega odstavka tega člena že v času opravljanja funkcije funkcionarja.

(3) Komisija lahko dovoli bivšemu funkcionarju, da lahko kljub določbi prvega odstavka 36. člena tega zakona, nastopi kot predstavnik pravne osebe, ki s tem organom ima ali vzpostavlja poslovne stike, v kolikor je bilo organu, kljub dejstvu opravljanja poslovodne funkcije bivšega funkcionarja pri tej pravni osebi, poslovanje s to pravno osebo dovoljeno na podlagi prvega odstavka tega člena že v času opravljanja funkcije funkcionarja.

(4) Komisija mora v primerih iz prvega in drugega odstavka odločiti pred končanjem postopka o oddaji javnega naročila.

(5) Določbe prvega, drugega in četrtega odstavka smiselno veljajo tudi za odločanje o izjemah omejitev poslovanja iz drugega odstavka 35. člena tega zakona."

4. člen

V 41. členu se v prvem odstavku za besedo "naročila" doda besedno zvezo "ter funkcionarji in uslužbenci iz Slovenije v evropskih institucijah in drugih mednarodnih institucijah, ki so v te institucije napoteni na podlagi sklepa Vlade RS oziroma Državnega zbora RS."

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

5. člen

Funkcionarji in uslužbenci iz Slovenije v evropskih institucijah in drugih mednarodnih institucijah, ki so v te institucije napoteni na podlagi sklepa Vlade RS oziroma Državnega zbora RS, ter svojo funkcijo ali delo že opravljajo, morajo sporočiti komisiji podatke o svojem premoženjskem stanju v roku 30 dni od dneva uveljavitve tega zakona.

6. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Dopolnitev odpravlja sedanjo nesorazmerno - s stališča korupcijskih tveganj, omejitev poslovanja in prepletanja nadzornih funkcij - omejitev, da je predstojnik npr. javnega zavoda (šole, zdravstvenega doma, ...) v občini A ne more biti **nepoklicni** funkcionar v občini B (npr. če ima v njej stalno prebivališče). Pogoj je seveda, da občina A ni ustanoviteljica šole ali zdravstvenega doma, ne nadzira njenega delovanja in z njima nima finančnih povezav.

K 2. členu:

Predlaga se razveljavitev določb drugega odstavka 35. člena V Zakonu o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 45/2010), ki prepovedujejo poslovanje med funkcionarjem in naročnikom, pri katerem funkcionar opravlja funkcijo. In sicer gre za prepoved dodeljevanja državnih pomoči in drugih oblik pridobivanja sredstev od naročnikov, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju.

Pomoči in druga sredstva se dodeljujejo na podlagi vnaprej sprejetih pravil (Pravilnikov). Izvede se javni razpis (poziv), v katerem so objavljeni vsi pogoji in ter določena vsa za pridobitev sredstev. Posebna komisija prispele vloge preveri in ovrednoti na podlagi vnaprej znanih objektivnih meril. Vse vloge, ki izpolnjujejo predpisane pogoje in merila, so upravičene do razpisanih sredstev.

Dejstvo je, da funkcionar nima nikakršnega vpliva na izbiro prejemnika pomoči oz. prejemnika sredstev, ki jih dodeljevalec razpiše. Na osnovi prepovedi iz 35. člena ZIntPK se zmanjšuje že tako nizko število družbeno aktivni ljudi, največ škoda pa bo ponovno nastalo v manjših, podeželskih občinah. Določba drugega odstavka 35. člena ZIntPK lahko ogrozi delovanje množice društev, ki jim edini vir

financiranja predstavljajo sredstva iz občinskih proračunov, saj se zaradi omejitev poslovanja ne morejo prijavljati na občinske javne razpise, ali pa je delovanje društva ogroženo zaradi odstopa predstavnika društva, ki je bil izvoljen v občinski svet.

K 3. členu:

Z 2. členom Predloga se v ZintPK doda nov 36.a člen, s katerim se uveljavljajo izjeme pri omejitvah poslovanja med naročnikom funkcionarjem in izjeme pri začasnih pripovedih poslovanja po prenehanju funkcije. Omejitve poslovanja in začasne prepovedi poslovanja so določa 35. in 36. člen ZintPK. Dovoljevanje izjem iz 35. in 36. člena ZintPK je v pristojnosti komisije.

ZintPK je na podoben način uredil problematiko nezdržljivosti funkcij v 26. členu, v katerem poklicnim funkcionarjem dopušča opravljanje pedagoške, znanstvene, raziskovalne, umetniške, kulturne, športne in publicistične dejavnosti ter vodenje kmetije in upravljanje z lastnim premoženjem. Komisija lahko poklicnemu funkcionarju posebej dovoli tudi opravljanje določene dejavnosti, namenjene pridobivanju dohodka, pri čemer morata tako komisija kot funkcionar pretehtati, da to ne škoduje ugledu in izvajanju javne funkcije ali organu, v katerem funkcionar dela.

Komisija bo lahko izjemoma dovolila poslovanje naročnikom, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju, v kolikor bo ugotovila, da funkcionar ne more vplivati na sprejem odločitve o oddaji javnega naročila oz. bo ugotovila, da takšno poslovanje ni povezano z javnim delovanjem funkcionarja.

Komisija bo lahko naročnikom dovolila poslovanje s poslovnimi subjekti v katerem je bivši funkcionar neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5 % udeležen pri ustanovitelskih pravicah, upravljanju oziroma kapitalu, v primerih, ko je bilo naročniku takšno poslovanje dovoljeno že v času opravljanja funkcije funkcionarja. Prav tako bo komisija lahko dovolila bivšemu funkcionarju, da lahko nastopi kot predstavnik pravne osebe, ki ima z organom, pri katerem je funkcionar opravljal funkcijo, poslovne stike ali jih z njim vzpostavlja. Vendar bo lahko to dovolila le pod pogojem, da je bilo organu poslovanje s to pravno osebo dovoljeno že v času opravljanja funkcije funkcionarja.

Komisija bo morala o vseh izjemah glede omejevanja poslovanja odločiti pred končanjem postopka o oddaji javnega naročila oziroma pred izbiro najugodnejšega oziroma najprimernejšega ponudnika.

Enake izjeme bo komisija lahko dovolila naročnikom, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju tudi v primerih subjektov iz prvega odstavka 35. člena, ko bo šlo za primere podelitev koncesij ali sklepanj javno zasebnih partnerstev.

K 4. členu:

Zaradi ugleda Slovenije v mednarodnih institucijah zato predlagamo, da se v Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije doda določba, ki bo določala, da so zavezanci med katerimi Komisija za preprečevanje korupcije vrši nadzor nad njihovim premoženjskim stanjem tudi funkcionarji in uslužbenci iz Slovenije v evropskih institucijah in drugih mednarodnih institucijah, ki so v te institucije napoteni na podlagi sklepa Vlade RS oziroma Državnega zbora RS.

K 5. členu:

Člen določa, da določba, ki kot zavezanca za dolžnost prijave premoženjskega stanja določa funkcionarje in uslužbence iz Slovenije v evropskih institucijah in drugih mednarodnih institucijah, ki so v te institucije napoteni na podlagi sklepa Vlade RS oziroma Državnega zbora RS, velja tudi za tiste funkcionarje in uslužbence, ki so v te institucije že imenovani oziroma v njih že opravljajo svoje delo.

K 6. členu

Zadnji člen Predloga zakona določa začetek veljavnosti tega zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO IN DOPOLNJUJEJO:

27. člen
(prepoved članstva in dejavnosti)

(1) Poklicni funkcionar ne sme biti član oziroma opravljati dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja v gospodarskih družbah, gospodarskih interesnih združenjih, zadrugah, javnih zavodih, javnih skladih, javnih agencijah in drugih osebah javnega ali zasebnega prava, razen v društvih, ustanovah in političnih strankah.

(2) Nepoklicni funkcionar ne sme biti član oziroma opravljati dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja v osebni javnega ali zasebnega prava iz prejšnjega odstavka, če po svoji funkciji opravlja neposredni nadzor nad njihovim delom.

(3) Prepoved iz prvega odstavka tega člena glede članstva oziroma opravljanja dejavnosti upravljanja, nadzora ali zastopanja v javnih zavodih, javnih skladih, javnih agencijah in drugih osebah javnega ali zasebnega prava, če je oseba zasebnega prava nosilec javnega pooblastila ali izvajalec javne službe, velja tudi za nepoklicne župane in podžupane.

35. člen
(omejitve poslovanja in posledice kršitev)

(1) Naročniki, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju, ne smejo poslovati s subjekti, v katerih je funkcionar, ki opravlja funkcijo pri naročniku ali njegov družinski član, član poslovodstva ali je neposredno ali posredno udeležen pri ustanovitelskih pravicah, upravljanju oziroma kapitalu v višini več kot pet odstotkov.

(2) Prepoved iz tega člena smiselno velja tudi za državne pomoči in druge oblike pridobivanja sredstev od naročnikov, ki poslujejo po predpisih o javnem naročanju ter za koncesije in druge oblike javno-zasebnega partnerstva, razen za državne pomoči v primeru naravnih nesreč.

(3) Funkcionarji v enem mesecu po nastopu funkcije komisiji posredujejo naziv, matično številko in sedež subjektov, s katerimi so oni in njihovi družinski člani v razmerju iz prvega odstavka tega člena.

(4) Komisija na svoji spletni strani mesečno objavlja seznam subjektov, za katere veljajo omejitve po določbah tega člena.

(5) Omejitve po določbah tega člena ne veljajo za poslovanje na podlagi pogodb, ki so bile sklenjene pred funkcionarjevim nastopom funkcije.

(6) Pogodba, sklenjena v nasprotju z določbami tega člena, je nična.

36. člen
(začasna prepoved poslovanja po prenehanju funkcije)

- (1) V roku dveh let po prenehanju funkcije funkcionar v razmerju do organa, pri katerem je opravljal svojo funkcijo, ne sme nastopiti kot predstavnik poslovnega subjekta, ki s tem organom ima ali vzpostavlja poslovne stike.
- (2) Organ, v katerem je funkcionar opravljal funkcijo, v roku enega leta po prenehanju funkcije ne sme poslovati s subjektom, v katerem je bivši funkcionar neposredno ali preko drugih pravnih oseb v več kot 5 % udeležen pri ustanoviteljskih pravicah, upravljanju oziroma kapitalu.
- (3) O primeru iz prvega odstavka tega člena organ, pri katerem je funkcionar opravljal svojo funkcijo, nemudoma, najpozneje pa v roku 30 dni, obvesti komisijo.

41. člen
(dolžnost prijave premoženjskega stanja)

- (1) Zavezanci po tem poglavju so: poklicni funkcionarji, nepoklicni župani in podžupani, uradniki na položaju, poslovodne osebe in osebe, odgovorne za javna naročila.
- (2) Zavezanec mora takoj, najpozneje pa v enem mesecu po nastopu in prenehanju funkcije ali dela, sporočiti komisiji podatke o svojem premoženjskem stanju. V primeru razlogov za sum, da sporočeno premoženjsko stanje odstopa od dejanskega, mora zavezanec na zahtevo komisije tej, v enem letu po prenehanju funkcije oziroma zaključenega zadnjega postopka po predpisih o javnem naročanju, ponovno posredovati podatke o svojem premoženjskem stanju.
- (3) Organi in organizacije, kjer so zaposleni zavezanci, komisiji posredujejo sezname teh zavezancev v 30 dneh po vsaki spremembi.